

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ
ในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ
สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Development of an Instructional Model Using Critical Reading Processes in
Online Media via Digital Tools to Enhance Media Literacy Skills for
University Students at Yala Rajabhat University

นันทนา รัตนชัย¹ บุขอรี ลือโมะะ² อัสฎาวุธ ไชยวรรณ³
Nantana Rattanachai¹ Bukharee Lemok² Audsadawut Chaiyawan³

Received: January 21, 2025

Revised: October 24, 2025

Accepted: November 02, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัลเพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาก้าวหน้าโลกเทคโนโลยีและสื่อและนักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชา ภาษา ความคิดและการสื่อสาร ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จำนวน 268 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการเรียนรูปแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินผลงาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการประเมินคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัลเพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อที่พัฒนาขึ้นทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ค่า $\bar{X} = 4.75$

¹⁻³ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา; Yala Rajabhat University

ค่า SD = 0.16 และ 2) ผลสัมฤทธิ์การเรียนการสอนที่มีการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่ารายวิชาภาษา ความคิดและการสื่อสาร คะแนนก่อนเรียนมี ค่า \bar{X} = 3.71 ค่า SD = 0.76 และคะแนนหลังเรียนมี ค่า \bar{X} = 3.87 ค่า SD = 0.04 ค่า t = 7.21 ค่า p<.005 แสดงการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และรายวิชาก้าวหน้าโลกเทคโนโลยีและสื่อพบว่า คะแนนก่อนเรียนมี ค่า \bar{X} = 3.26 ค่า SD = 0.13 และคะแนนหลังเรียนมี ค่า \bar{X} = 3.58 ค่า SD = 0.04 ค่า t = 10.46 ค่า p<.005 แสดงการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงผู้เรียนสามารถเข้าใจกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล และยังเกิดทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน, กระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ, เครื่องมือดิจิทัล, ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

Abstract

The purposes of this research article were 1) to develop an instructional model using critical reading processes in online media via digital tools to enhance media literacy skills for university students at Yala Rajabhat University; and 2) to compare the learning achievement using critical reading processes in online media via digital tools to promote media literacy skills for university students at Yala Rajabhat University. This was a research and development study. The sample group consisted of 268 students enrolled in the courses "Keeping Up with the World of Technology and Media" and "Language, Thought, and Communication" in the General Education at Yala Rajabhat University. The research instruments included a learning model, an achievement test, and a performance evaluation form. The research findings revealed that 1) the evaluation of the quality of the instructional model using critical reading processes in online media via digital tools to enhance media literacy skills in all 5 areas was at the highest level, with \bar{X} = 4.75 and SD = 0.16; and 2) a comparison of pre-test and post-test scores showed that for the subject "Language, Thought, and Communication," the pre-test score was \bar{X} = 3.71, SD = 0.76, and the post-test score was \bar{X} = 3.87, SD = 0.04, with a t-value of 7.21 and a p-value

of $<.005$, indicating a statistically significant increase. Similarly, for the subject "Keeping Up with the World of Technology and Media," the pre-test score was $\bar{X} = 3.26$, $SD = 0.13$, and the post-test score was $\bar{X} = 3.58$ ($SD = 0.04$), with a t-value of 10.46 and a p-value of $<.005$, also showing a statistically significant increase. The research findings reflected that the learners were able to understand the process of critical reading in online media using digital tools and also developed more effective media literacy skills for university students.

Keywords: Teaching Model Development, Critical Reading Process, Digital Tools, Media Literacy Skills

บทนำ

ในยุคปัจจุบันข้อมูลข่าวสารถูกเผยแพร่อย่างรวดเร็วในสื่อออนไลน์ เนื่องจากเป็นยุคที่การแสดงความคิดเห็นหรือการนำเสนอข้อมูลใด ๆ สามารถกระทำได้อย่างทันที ทักษะอย่างหนึ่งที่สำคัญสำหรับผู้บริโภคสื่ออย่างมาก คือ ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ การแยกแยะข้อมูลจริงกับข้อมูลเท็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นขั้นตอนแรกเริ่มเพื่อทำความเข้าใจการใช้ภาษาและความหมายที่สื่อออกมาได้อย่างชัดเจน ตามที่ Smith, N. B. (1963) กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจในสิ่งที่เห็นเป็นตัวอักษร

การอ่านด้วยการสืบสวนสอบสวนและมีความพอใจในการค้นหาความจริง สามารถประเมินหรือตัดสินใจว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง หรือความลำเอียงของผู้แต่ง และจะต้องสามารถวิจารณ์ โดยใช้ความเห็นเป็นส่วนตัวที่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยของผู้เขียน โดยใช้ประสบการณ์จริงหรือเหตุผลเป็นเกณฑ์ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นการอ่านที่นำเอาวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้ในการรับสารจากการอ่าน ถือเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงเพื่อประเมินสิ่งที่อ่านและตัดสินใจว่าสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอามีเหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะยุคดิจิทัล เพราะสามารถช่วยให้ผู้อ่านตรวจสอบ และเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่มากมายได้อย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้น จึงเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับวัยเรียน และมีบทบาทสำคัญยิ่งในการศึกษาระดับสูง (สุนิษา แสงอุ่น, 2566) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนของผู้สอนมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ ผู้สอนภาษาไทยที่สอนโดยเน้นการท่องจำมากกว่าการฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย และ

ขาดทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะในการเรียนภาษาไทยสอดคล้องกับผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2566 วิชาภาษาไทย พบว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ 40.78 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2567) จากผลการทดสอบดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าทักษะด้านภาษาไทย รวมถึงทักษะการอ่านของเยาวชนยังอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

จากปัญหาและสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนมีความบกพร่องในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าสาเหตุจากผู้สอนและกลวิธีการสอนมีส่วนสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Almujaib, S. & Ahman, E. (2023) ได้นำเสนอการใช้รูปแบบการสอนแบบ 5E ผสมผสานกับแนวคิดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) ในการพัฒนาการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นความคิดขั้นสูง

ทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เป็นทักษะสำคัญสำหรับผู้บริโภคสื่อใช้ในการจัดการกับข้อมูลจำนวนมากวิเคราะห์ข้อมูลที่เผยแพร่ในโลกออนไลน์ โดยประเทศไทยมีเป้าหมายการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านดิจิทัล Thailand Digital Competitiveness ให้ไปสู่ระดับที่ 30 ในปี 2569 ตามการจัดอันดับของ IMD (World Digital Competitiveness Ranking) ซึ่งปัจจุบันในปี 2567 ประเทศไทยได้รับอันดับที่ 33 จากทั้งหมด 64 ประเทศทั่วโลก (World Competitive, 2024) ซึ่งอยู่เป็นอันดับท้ายของประเทศทั่วโลก เพื่อให้เกิดทักษะด้านดิจิทัล การใช้เครื่องมือดิจิทัลเป็นหนึ่งในวิธีที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถพัฒนาความสามารถในการแยกแยะข้อมูลจริงจากข้อมูลเท็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เครื่องมือดิจิทัลที่พัฒนาเพื่อการวิเคราะห์สื่อออนไลน์สามารถส่งเสริมทักษะในการวิจารณ์ข้อมูลและสร้างความต้านทานต่อข้อมูลเท็จได้ โดย Musi, E., Federico, L. & Riotta, G. (2022) ได้เสนอกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือดิจิทัลเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับสื่อในปัจจุบัน การวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีที่ทำให้ผู้ใช้มีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อในบริบทที่เกี่ยวข้องกับสื่อดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (Nazim, B., 2024) ใช้เครื่องมือตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-Checking Tools) ในการส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ โดยเน้นการเพิ่มความสามารถของนักศึกษาและผู้สอนในการวิเคราะห์ข้อมูลในสื่อดิจิทัลตรวจสอบข้อเท็จจริงและเรียนรู้วิธีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่เผยแพร่ในโลกออนไลน์เน้นไปที่การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ การประเมินแหล่งข้อมูล และการแยกแยะข้อมูลเท็จ ทำให้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการคัดกรองข้อมูล และช่วยให้นักศึกษาเข้าใจการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบและทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ของนักศึกษาได้รับการ

พัฒนา โดยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลที่พบในสื่อดิจิทัลได้ดียิ่งขึ้น (Tekoniemi, S., 2022) จัดการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมช่วยเพิ่มความสนใจของนักศึกษาในการตรวจสอบข้อเท็จจริง (Fact-Checking) เข้ามาใช้ในบริบทของการเรียนรู้ด้านสื่อดิจิทัลผสมผสานกระบวนการสอนการตรวจสอบข้อเท็จจริงและการประเมินข้อมูลในสื่อดิจิทัลทำให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้งานเครื่องมือตรวจสอบข้อเท็จจริงดิจิทัล ผ่านกิจกรรมเชิงปฏิบัติทำให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะในการแยกแยะข้อมูลจริงจากข้อมูลเท็จ และเรียนรู้การใช้เครื่องมือดิจิทัลที่ช่วยในการตรวจสอบ Tse, H. L. T., Chiu, D. K. W. & Lam, A. H. C. (2022) ได้นำเสนอการใช้รูปแบบการสอนแบบ 5E ในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ โดยเน้นการบูรณาการเครื่องมือดิจิทัลเข้ากับการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความสามารถในการประเมินและแยกแยะข้อมูลในสื่อออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำทักษะการรู้เท่าทันสื่อไปใช้ในบริบทจริง

ในบริบทของการศึกษา สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ซึ่งถือเป็นหนึ่งในทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล (UNESCO, 2021) โดยการรู้เท่าทันสื่อ Media Literacy เป็นความสามารถในการเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และสร้างสื่อในหลากหลายรูปแบบอย่างมีวิจารณญาณ และได้ขยายแนวคิดสู่ Digital Media Literacy ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการข้อมูลข่าวสารในบริบทออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ (Livingstone, S., 2004)

ดังนั้น จึงมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ให้ผู้เรียนสามารถประเมิน วิเคราะห์ และแยกแยะข้อมูลข่าวสารในสื่อดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างความสามารถในการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีวิจารณญาณ สร้างทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำงานในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมและมีความรับผิดชอบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับ นักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วย กระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณในสื่อออนไลน์โดยใช้เครื่องมือดิจิทัล มีรายละเอียดดังนี้

ประชากร คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาก้าวทันโลกเทคโนโลยีและสื่อ หมวตวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ภาคการศึกษา 1/2567 จำนวน 648 คน และ นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาภาษา ความคิดและการสื่อสาร หมวตวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา ภาคการศึกษา 1/2567 จำนวน 246 คน รวมจำนวน 894 คน

กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวน 268 คน โดยใช้สูตรคำนวณของ Krejcie & Morgan ใช้วิธี การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาก้าวทันโลก เทคโนโลยีและสื่อและรายวิชาภาษา ความคิดและการสื่อสาร หมวตวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา ภาคการศึกษา 1/2567

ขอบเขตของการวิจัย

1. รายวิชาก้าวทันโลกเทคโนโลยีและสื่อ หมวตวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา ภาคการศึกษา 1/2567 มีรายละเอียดเนื้อหาการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ การวิเคราะห์สื่อ การใช้เครื่องมือดิจิทัลสำหรับตรวจสอบต้นตอของสื่อ ใช้ระยะเวลา 15 ชั่วโมง

2. รายวิชาภาษา ความคิดและการสื่อสาร หมวตวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา ภาคการศึกษา 1/2567 มีรายละเอียดเนื้อหาเกี่ยวกับการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ การวิเคราะห์ข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น ใช้ระยะเวลา 15 ชั่วโมง

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ และการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และทักษะการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนตามที่ผู้วิจัยต้องการพัฒนาขึ้น

2. จัดทำร่างรูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณใน สื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

3. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยนำเครื่องมือเสนอผู้ทรงคุณวุฒิด้านการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาหรือวัดและประเมินผล จำนวน 3 คน ทั้งหมด จำนวน 9 คน

4. ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยมีกระบวนการ เครื่องมือ เวลา ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

รายวิชา	กระบวนการ	เครื่องมือ	เวลา
การเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5E ชั้นตอนที่ 1 ชั้นสร้างความสนใจ (Engagement)			
รายวิชาทั่วทั้งโลก เทคโนโลยีและสื่อ	1. ทำแบบประเมินก่อนเรียน 2. ผู้สอนกล่าวแนะนำเกี่ยวกับเหตุการณ์และข่าวในสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นไวรัส เพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน โดยใช้สื่อดิจิทัลโดยการเปิดคลิปวิดีโอไวรัสและกระตุ้นความรู้เดิมโดยใช้คำถามมาบูรณาการร่วมกับการกระตุ้นความคิดของผู้เรียน	1. แบบประเมินก่อนเรียนเรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัล 2. วิดีโอไวรัส 3. คำถามกระตุ้นความสนใจเกี่ยวกับสื่อ	3 ชั่วโมง
รายวิชาภาษา ความคิดและการ สื่อสาร	1. ทำแบบประเมินก่อนเรียน 2. ผู้สอนกล่าวแนะนำเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย เพื่อกระตุ้นความสนใจและกระตุ้นความรู้เดิม เช่น วิดีโอเรื่อง ใครฆ่าหนูน้อยหมวกแดง เป็นการตั้งข้อสงสัยให้นักศึกษาพร้อมตั้งคำถามเชื่อมโยงถึงการกระตุ้นความคิดของผู้เรียน	1. วิดีโอ เรื่อง ใครฆ่าหนูน้อยหมวกแดง 2. เกมสัทบทวนการอ่านจับใจความผ่านแอปพลิเคชัน	3 ชั่วโมง
การเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5E ชั้นตอนที่ 2 ชั้นสำรวจและค้นหา (Exploration)			
รายวิชาทั่วทั้งโลก เทคโนโลยีและสื่อ	1. ผู้สอนเตรียมสื่อตัวอย่างและส่งให้ผู้เรียนได้ทำการสำรวจสื่อที่ได้รับพร้อมค้นหารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ เช่น การฝึกตั้งคำถามเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของสื่อออนไลน์ การค้นหาแหล่งที่มาของสื่อ การค้นหาข้อมูลที่ถูกละทิ้งในสื่อ เป็นต้น	1. วิดีโอไวรัส 2. คำถามกระตุ้นความสนใจเกี่ยวกับสื่อ	3 ชั่วโมง
รายวิชาภาษา ความคิดและการ สื่อสาร	1. ทำแบบประเมินก่อนเรียน 2. ผู้สอนกล่าวแนะนำเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย เพื่อกระตุ้นความสนใจและกระตุ้นความรู้เดิม เช่น วิดีโอเรื่อง ใครฆ่าหนูน้อยหมวกแดง เป็นการตั้งข้อสงสัยให้นักศึกษาพร้อมตั้งคำถามเชื่อมโยงถึงการกระตุ้นความคิดของผู้เรียน	1. วิดีโอ เรื่อง ใครฆ่าหนูน้อยหมวกแดง 2. เกมสัทบทวนการอ่านจับใจความผ่านแอปพลิเคชัน	3 ชั่วโมง

รายวิชา	กระบวนการ	เครื่องมือ	เวลา
การเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5E ชั้นตอนที่ 3 ชั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)			
รายวิชาก้าวหน้าทันโลก เทคโนโลยีและสื่อ	1. อาจารย์ผู้สอนพัฒนาทักษะการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการตรวจสอบข้อมูลโดยให้ความรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์และแนะนำการใช้เครื่องมือดิจิทัลสำหรับสื่อออนไลน์ เช่น การตรวจสอบสื่อรูปแบบข้อความ รูปภาพ วิดีโอ สถานที่ เป็นต้น โดยเลือกใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ตรวจสอบสื่อ สังคมออนไลน์ และแอปพลิเคชันต่าง ๆ	แบ่งเป็น 5 ด้าน <u>1. การตรวจสอบสื่อประเภทข้อความ</u> - search engine - www.google.com /advanced_search - Search Operator - การค้นหาข้อมูลแบบระบุเวลา - การค้นหาข่าว - Google Fact Check Explorer - Google Scholar <u>2. การตรวจสอบสื่อประเภทรูปภาพ</u> - Google Lens - Yandex Image - Baidu Image - tineye.com <u>3. การตรวจสอบสื่อประเภทวิดีโอ</u> - Capture Video <u>4. การตรวจสอบสื่อประเภทสถานที่</u> - Google Street View <u>5. การตรวจสอบสื่อประเภทอื่น</u> - About This Content - Anti-Fakenews Center - Sure and Share - Blacklist Seller	3 ชั่วโมง
รายวิชาภาษา ความคิดและการ สื่อสาร	1.กิจกรรมนักสืบตามจับ (ใจความ) ฆาตรกรเริ่มจากการรู้จักการจับใจความแต่ละย่อหน้า เรียนรู้ที่จะจำแนกชนิดของข้อเขียน การสร้างความหมาย กลวิธีและข้อสมมติฐานของข้อเขียนลักษณะการสะท้อนสังคมของข้อเขียนนั้นและมองเห็นความเหมือนความต่างของข้อเขียนนั้นกับข้อเขียนอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถอธิบายถึงกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ	1. ตัวอย่างข้อเขียน	3 ชั่วโมง

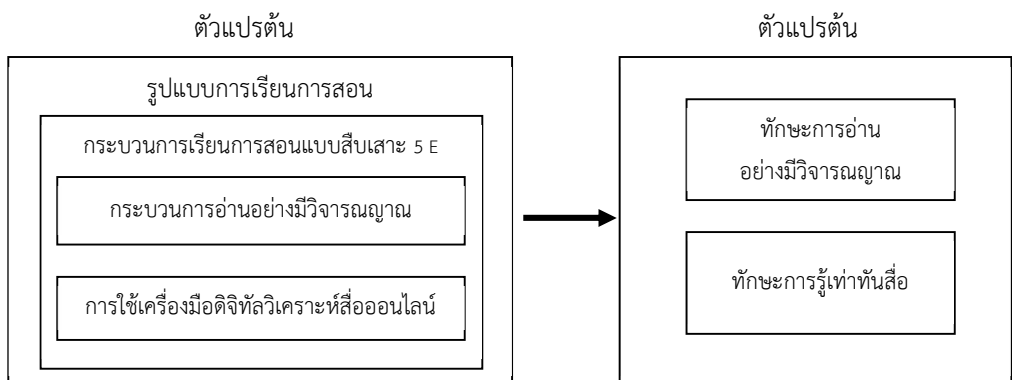
รายวิชา	กระบวนการ	เครื่องมือ	เวลา
	2. อาจารย์ผู้สอนยกตัวอย่างข้อเขียนเพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อเขียนเหล่านั้นได้อย่างมีลำดับขั้นตอน		
การเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5E ชั้นตอนที่ 4 ชั้นขยายความรู้ (Elaboration)			
รายวิชาทั่วท้นโลก เทคโนโลยีและสื่อ	<p>1. กิจกรรม “Fact Check สามเสาหลักแห่งความเป็นจริง” ผู้สอนให้ชุดคำถามการรู้เท่าทันสื่อสำหรับการวิเคราะห์สื่อออนไลน์ซึ่งใช้คำถามแบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือ และให้ผู้เรียนสุ่มเลือกสื่อตัวอย่างที่มีหลากหลายรูปแบบ เช่น เว็บไซต์ วิดีโอ พอดแคสต์ อินโฟกราฟฟิก เป็นต้น เพื่อนำมาใช้เป็นกรณีศึกษาและเลือกใช้เครื่องมือสำหรับตรวจสอบสื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น</p> <p>2. ผู้เรียนสรุปการวิเคราะห์สื่อออนไลน์โดยการแยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น โดยใช้เครื่องมือดิจิทัลเป็นตัวช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อสื่อออนไลน์ได้</p> <p>3. ผลการตรวจสอบสื่อด้วยเครื่องมือดิจิทัลที่ผ่านการตรวจสอบ และผลการวิเคราะห์อย่างรู้เท่าทัน ผู้เรียนนำเสนอผลผ่านชิ้นงานในรูปแบบอินโฟกราฟฟิก (Infographic)</p>	1. ชุดคำถามการรู้เท่าทันสื่อ เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง	
รายวิชาภาษา ความคิดและการสื่อสาร	<p>1. ให้นักศึกษาทดลองอ่านข้อเขียนที่ปรากฏในสื่ออื่น ๆ โดยจะเน้นถึงพื้นที่สื่อออนไลน์เป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อคนปัจจุบันจำนวนมากโดยจะสรุปให้เห็นถึงการเชื่อมโยงสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนั้น สามารถต่อยอดและประยุกต์ใช้ในสื่อแขนงอื่น ๆ นอกเหนือจากตัวบทในหนังสือได้</p> <p>2. ให้นักศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาของข่าว เพื่อวิเคราะห์ถึงความน่าเชื่อถือ การอ้างอิงการแยกแยะข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น รวมถึงการตรวจสอบแหล่งที่มา</p> <p>3. อาจารย์ผู้สอนสรุปกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทั้งตัวบทในหนังสือและข้อเขียนที่ปรากฏในสื่อออนไลน์ว่ากระบวนการอ่านนี้ยังคงเป็นสิ่งสำคัญ ถึงแม้สื่อแต่ละยุคสมัยจะมีการเปลี่ยนแปลงก็ตาม</p>	1. แบบฝึกหัดเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	
การเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5E ชั้นตอนที่ 5 ชั้นการประเมิน (Evaluation)			
รายวิชาทั่วท้นโลก เทคโนโลยีและสื่อ	1. ผู้สอนตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเครื่องมือที่นำมาใช้ตรวจสอบการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ข้อมูลจาก	1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)	

รายวิชา	กระบวนการ	เครื่องมือ	เวลา
	<p>ชิ้นงานโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยแบ่งประชากร ตามจำนวน 3 คณะ ดังนี้ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร และทำการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลจากกิจกรรม “Fact Check สามเสาหลักแห่งความเป็นจริง” ใช้แนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบสื่อ</p> <p>2. ทำแบบประเมินหลังเรียน</p>	2. แบบประเมินหลังเรียนเรื่อง การใช้เครื่องมือดิจิทัล	
รายวิชาภาษา ความคิดและการ สื่อสาร	<p>1. ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) อาจารย์ผู้สอนให้แบบฝึกหัดข้อเขียนที่ปรากฏในสื่อออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ถึงใจความสำคัญ ประมวลข้อมูลทั้งทางด้านข้อเท็จจริง ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่คิดทางกว้าง ลึก และไกล</p> <p>2. ทำแบบประเมินหลังเรียน</p>	<p>1. แบบฝึกหัดเรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>2. แบบประเมินหลังเรียนเรื่อง กระบวนการอ่านอย่างมี วิจารณญาณ</p>	

5. วิเคราะห์และสรุปผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความรู้ด้านกระบวนการอ่านอย่างมี
วิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยใช้การทดสอบค่าที (Pair Sample t-Test)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัลเพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พบว่า ผลประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัลเพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ประเมิน 5 ด้าน ผลของการประเมินดังนี้ผลการ ประเมินพบว่า 1) ด้านการประยุกต์ใช้เชิงปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.37 2) ด้านความสามารถในการนำไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 3) ด้านความสอดคล้องตามบริบทการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.88 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.18 4) ด้านความถูกต้องทางวิชาการและความครอบคลุม อยู่ในระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.95 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.09 และ 5) ด้านความยั่งยืนและการขยายผล อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.72 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.30 ค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง 5 ด้านเท่ากับ 4.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของทั้ง 5 ด้านเท่ากับ 0.16 จากผลการประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับการยอมรับในระดับสูงมีคุณภาพสูง มีความสอดคล้องเชิงบริบทและเชิงวิชาการ และมีศักยภาพที่จะนำไปปฏิบัติและขยายผลในบริบทการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อสำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้จริง

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบแบบประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาภาษา ความคิดและการสื่อสาร เรื่องกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

คะแนน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ผลต่าง (df)	ค่า t
ก่อนเรียน	3.71	0.76	14	7.21
หลังเรียน	3.87	0.04		

จากตารางที่ 2 สามารถสรุปได้ดังนี้ การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนแบบประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาภาษา ความคิดและการสื่อสาร เรื่องกระบวนการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณ โดยใช้การทดสอบ t-test สำหรับกลุ่มตัวอย่างแบบคู่สัมพันธ์ (Paired t-test) มีรายละเอียดดังนี้ คะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 3.71 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.76 คะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 3.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.04 ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน โดยมี (Mean Difference) เท่ากับ 0.16 ผลการทดสอบค่า t-value เท่ากับ 7.21 ค่าองศาแห่งอิสระ (df) เท่ากับ 14 ค่า p-value มีค่า น้อยกว่า 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปผล การเปรียบเทียบคะแนนแบบประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนแสดงให้เห็นว่ากระบวนการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณ โดยใช้เครื่องมือดิจิทัล มีผลต่อการพัฒนาความสามารถ ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบแบบประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาก้าวทันโลกเทคโนโลยีและสื่อ เรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัล วิเคราะห์สื่อออนไลน์ด้วยเพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

คะแนน	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ผลต่าง (df)	ค่า t
ก่อนเรียน	3.26	0.13	9	10.46
หลังเรียน	3.58	0.04		

จากตารางที่ 3 สามารถสรุปได้ดังนี้ ผลการเปรียบเทียบแบบประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาก้าวทันโลกเทคโนโลยีและสื่อ เรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัล วิเคราะห์สื่อออนไลน์ด้วยเพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบ t-test แบบคู่สัมพันธ์ (Paired t-test) พบว่า ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนก่อนเรียนมีค่า 3.26 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.13 ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน (Mean) มีค่า 3.58 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.04 ค่าองศาแห่งอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 9 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน ค่า t จากการวิเคราะห์คือ 10.46 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบแสดงให้เห็นว่า การใช้เครื่องมือดิจิทัลในการวิเคราะห์สื่อออนไลน์ส่งผลให้ผู้เรียนมีคะแนนแบบประเมินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกระบวนการดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อของผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษา
 ระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ทั้งรายวิชาก้าวหน้าเทคโนโลยีและสื่อกับรายวิชาภาษา
 ความคิดและการสื่อสารของหมวดศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาสามารถนำมาบูรณาการได้
 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นผู้เรียนทั้งสองรายวิชาเป็นผู้เรียนกลุ่มเดียวกัน จึงสามารถพัฒนา
 รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือ
 ดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 ยะลาได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องจากผลการประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้รับการยอมรับใน
 ระดับสูงมีคุณภาพสูง ค่าเฉลี่ยรวมของทั้ง 5 ด้านเท่ากับ 4.75 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของทั้ง
 5 ด้านเท่ากับ 0.16 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิชัย ภูติ (2565) ที่ใช้การเรียนรู้แบบสืบเสาะ
 (Inquiry-Based Learning) ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลในการจัดการเรียน
 การสอนเพื่อเพิ่มทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณในการแยกแยะข้อมูลและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

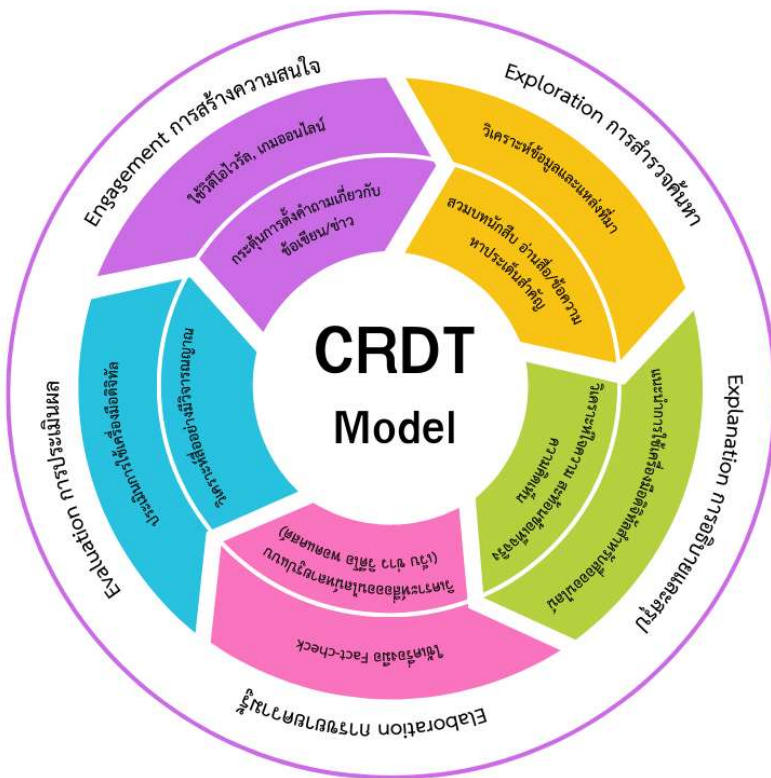
2. การวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงรูปแบบกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่พัฒนาขึ้น
 สามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ เนื่องจากกระบวนการนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์
 ตรวจสอบและตั้งคำถามกับเนื้อหาในสื่อออนไลน์ก่อนที่จะเชื่อข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ
 Paul, R. & Elder, L. (2008) ที่ระบุว่ากระบวนการคิดวิพากษ์ (Critical Thinking) ช่วยให้ผู้เรียนมี
 ทักษะในการประเมินข้อมูล วิเคราะห์หลักฐาน และตัดสินใจอย่างรอบคอบสอดคล้องกับผลการ
 เปรียบเทียบแบบประเมินก่อนเรียนและหลังเรียนรายวิชาภาษา ความคิดและการสื่อสาร
 เรื่องกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณแสดงการเพิ่มขึ้นของคะแนนหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าผลการทดสอบค่า t-value เท่ากับ 7.21 ค่าองศาแห่งอิสระ (df) เท่ากับ
 14 ซึ่งสะท้อนถึงการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การใช้เครื่องมือดิจิทัลในกระบวนการเรียนรู้ในงานวิจัยนี้ เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วม
 พัฒนาทักษะฝึกปฏิบัติของผู้เรียน สอดคล้องกับผลการเปรียบเทียบแบบประเมินก่อนเรียนและหลัง
 เรียนรายวิชาก้าวหน้าเทคโนโลยีและสื่อ เรื่องการใช้เครื่องมือดิจิทัล แสดงการเพิ่มขึ้นของคะแนน
 หลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าผลการทดสอบค่า t-value เท่ากับ 10.46 ค่า
 องศาแห่งอิสระ (df) เท่ากับ 9 ซึ่งสะท้อนถึงการทักษะการรู้เท่าทันสื่อได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ

โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schmidt, H. G., Wagener, S., Smeets, G., Keemink, L. & van der Molen, H. T. (2015) ที่พบว่าการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ

4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนระหว่างการใช้กระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล พบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการรู้เท่าทันสื่อเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งสนับสนุนแนวคิดของ Bloom, B. S. (1956) ที่อธิบายว่ากระบวนการเรียนรู้ตามลำดับขั้นของการคิด สามารถนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์และการประเมินผลอย่างมีวิจารณญาณ

5. การวิจัยนี้ นำรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะแบบ 5E มาใช้ ได้แก่ การกระตุ้น (Engage) การสำรวจ (Explore) การอธิบาย (Explain) การขยายความรู้ (Elaborate) และการประเมินผล (Evaluate) ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองและนำไปใช้วิเคราะห์สื่อออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bybee, R. W., et al. (2006) ที่เน้นว่าการเรียนรู้ตามรูปแบบ 5E ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหาได้ดีขึ้น

ภาพที่ 2 รูปแบบการสอน CRDT Model กระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล

องค์ความรู้ใหม่

1. ได้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัล เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่มีคุณภาพ สามารถเพิ่มทักษะทั้งด้านกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการรู้เท่าทันสื่อได้ โดยรูปแบบจัดลำดับกิจกรรมเริ่มจากการกระตุ้นความสนใจสู่การสำรวจ การอธิบาย การขยายความ และการประเมินผล ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกตั้งคำถาม วิเคราะห์หลักฐานและสรุปความหมายได้อย่างมีวิจารณญาณ ทั้งนี้ผลการวัดก่อนเรียนด้วยรูปแบบและหลังเรียนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นแสดงให้เห็นคะแนนทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนการเปลี่ยนแปลงผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความน่าเชื่อถือเชิงวิชาการและความพร้อมในการใช้งานได้จริง และมีความถูกต้องของเนื้อหาในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนการสอน และสามารถนำไปปรับใช้ในบริบทการสอนในระดับหลักสูตร คณะ หรือสถาบันการศึกษาอื่นได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสมรรถนะดิจิทัลของสถาบันตนเองได้เนื่องจากเป็นทักษะที่สำคัญให้ผู้เรียน ในรายวิชาอื่น ๆ ที่มีความสอดคล้องและสามารถต่อยอดองค์ความรู้ที่มีความคล้ายคลึงกันได้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

2. ผู้บริหารควรสนับสนุนการนำรูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัลไปใช้กับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาผ่านนโยบายการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการใช้สื่อในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. โรงเรียนและสถาบันการศึกษาในพื้นที่อื่นสามารถประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณในสื่อออนไลน์ด้วยเครื่องมือดิจิทัลเป็นต้นแบบในการบูรณาการเรียนรู้อ่าน เพื่อพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อในบริบทของตนได้ตามความเหมาะสม

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการออกแบบหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และการรู้เท่าทันสื่อให้กับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- วุฒิชัย ภูดี. (2564). แนวทางการจัดการเรียนรู้โดยการบูรณาการห้องเรียนกลับด้านกับการ สอนแบบสืบเสาะแบบ 5E โดยใช้เครื่องมือดิจิทัลผ่านห้องเรียนเสมือนจริงในการสอนคณิตศาสตร์. *วารสารวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ศึกษา*, 4(2), 279-288.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2567). *ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2566 วิชาภาษาไทย*. เข้าถึงได้จาก <https://www.niets.or.th/th/>
- สุนิษา แสงอุ่น. (2566). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือจากสื่อสังคมออนไลน์เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Almujab, S. & Ahman, E. (2023). The Influence of the Problem Based Learning Model Combined with 5E Assisted by Quizizz as Media Assessment on Higher Order Thinking Skills (HOTS). In *Proceedings of the International Conference on Economics Education and Business Administration (PICEEBA)*. Retrieved from https://doi.org/10.2991/978-94-6463-158-6_21
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain*. London : Longmans.
- Bybee, R. W., Taylor, J. A., Gardner, A., Van Scotter, P., Powell, J. C., Westbrook, A. & Landes, N. (2006). *The BSCS 5E instructional model: Origins and effectiveness*. Colorado Springs, CO: BSCS. Retrieved from <http://science.education.nih.gov/houseofreps.nsf/>
- IMD World Competitiveness Center. (2025). *Thailand: IMD World Competitiveness Yearbook 2025 – One-page summary*. Thailand : Thailand Management Association.
- Livingstone, S. (2004). Media Literacy and the Challenge of New Information and Communication Technologies. *The Communication Review*, 7(1), 3–14.
- Musi, E., Federico, L. & Riotta, G. (2022). Human-Computer interaction tools with gameful design for critical thinking the media ecosystem: a classification framework. *AI & SOCIETY*, 39, 1317-1329.

- Nazim, B. (2024). The Use of Fact-Checking Instruments in Enhancing Media Literacy. *Modern Problems in Education and Heir Scientific Solutions*, 1(2), 440-444. Retrieved from <https://esiconf.org/index.php/MRIATS/article/view/796>
- Paul, R. & Elder, L. (2008). *Critical thinking: Tools for taking charge of your learning and your life*. (2nd ed.). New Jersey : Pearson Prentice Hall.
- Schmidt, H. G., Wagener, S., Smeets, G., Keemink, L. & van der Molen, H. T. (2020). On the Use and Misuse of Lectures in Higher Education. *Health Professions Education*, 1(1), 12–18.
- Smith, N. B. (1963). Reading instruction for today’s children. New Jersey : PrenticeHall.
- Tekoniemi, S., Kotilainen, S., Maasilta, M., & Lempiäinen, K. (2022). Fact-checking as digital media literacy in higher education. *Seminar.net*, 18(1), 1-15. <https://doi.org/10.7577/seminar.4689>.
- Tse, H. L. T., Chiu, D. K. W., & Lam, A. H. C. (2022). From reading promotion to digital literacy: An analysis of digitalizing mobile library services with the 5E instructional model. In *Modern Reading Practices and Collaboration Between Schools, Family, and Community*. Korea : GI Global.
- UNESCO. (2021). *Media and Information Literacy Curriculum for Educators and Learners*. France : UNESCO.